

НОВЕЛІСТИКА ГАЛИНИ ЖУРБИ: ДИФУЗИЯ ЖАНРУ

Журба Світлана Степанівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української та зарубіжної літератур
Криворізького державного педагогічного університету
zss69@ukr.net
orcid.org/0000-0002-6090-7742

Мета. Мала проза кінця XIX – початку XX століття вражає експериментальністю письма, жанровою еkleктикою, модифікацією жанру, інтертекстуальністю. Мета статті – на прикладі творів «Казка про Змарагд», «В ясний день», «Ассирійська легенда» Галини Журби простежити художньо-образну організацію текстів, авторське поєднання різножанрових елементів у структурі новели. Питання дифузії жанрів майже не висвітлювалося в публікаціях про письменницю, тож потребує належного осмислення й аналізу.

Методи. Методологічні засади дослідження полягають у комплексному застосуванні історико-літературного, герменевтичного методів та рецептивної естетики, що дало змогу розкрити проблему дифузії жанру у літературі, вказати значення Галини Журби у модифікації жанру новели через аналіз її творів. Метод інтертекстуального аналізу було використано у дослідженні міжтекстових зв'язків прози письменниці та фольклору, міфології. Використано методику аналізу, синтезу, добору та систематизації матеріалу.

Результати. У процесі дослідження продемонстровано руйнування канонів жанру новели у літературі початку XX століття, вказано на динамізм і художні трансформації модерних творів, синтез різножанрових форм. У ранній прозі Галини Журби простежуємо експериментальні пошуки авторки у формозмістовій організації новели. Результати дослідження показали, що процес жанрового синтезу дав змогу авторці виразити ідейно-тематичний зміст творів, розширити горизонт читацького сприйняття. Філософське осмислення буття людини і світу, трансформація міфологічних образів «Казки про Змарагд», «В ясний день», «Ассирійської легенди» Галини Журби засвідчують індивідуально-стильову ознаку письма та творчі пошуки в жанрі новели. Виявлено особливості прози письменниці, до яких належить контамінація жанрів новели і казки, новели і легенди, трансформація фантастичних образів, мотивів у новелістичну структуру, інтертекстуальність.

Висновки. Отже, взаємопроникнення одного тексту в інший у малій прозі Галини Журби сприяє вираженню сюжетно-композиційних можливостей текстів, збагаченню формозмістових елементів, міжтекстовій взаємодії. Авторська інтерпретація відомих міфологічних образів, фантастичні вкраплення, оновлення семантики текстів, композиційна організація текстів визначили нову жанрову модель творів «Казка про Змарагд», «В ясний день» як модерну казку, «Ассирійську легенду» – модерну легенду. Через модерні способи мислення письменниці відбувається становлення індивідуально-художнього стилю у співвідношенні з літературними здобутками прози доби.

Ключові слова: проза, новела, казка, легенда, синтез, модифікація, взаємопроникнення жанрів, контамінація жанрів.

NOVELISTICS OF HALYNA ZHURBA: DIFFUSION OF THE GENRE

Zhurba Svitlana Stepanivna,
Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at the Department of Ukrainian and Foreign
Literature
Kryvyi Rih State Pedagogical University
zss69@ukr.net
orcid.org/0000-0002-6090-7742

Purpose. The short prose of the end of the XIX – beginning of the XX century impresses with the experimentality of writing, genre eclecticism, modification of the genre, intertextuality. The purpose of the article is to trace the artistic and figurative organization of texts, the author's combination of various genre elements in the structure of the short story on the example of the works "The Tale of the Emerald", "On a Clear Day", "Assyrian Legend" by Halyna Zhurba. The issue of diffusion of genres was hardly covered in publications about the writer, so it needs proper understanding and analysis.

Methods. The methodological principles of the research are the complex application of historical-literary, hermeneutic methods and receptive aesthetics, which revealed the problem of genre diffusion in literature, to indicate the importance of Halyna Zhurba in modifying the genre of short stories through analysis of her works. The method of intertextual analysis was used in the study of intertextual connections between the writer's prose and folklore, mythology. The method of analysis, synthesis, selection and systematization of material is used.

Results. The study demonstrates the destruction of the canons of the genre of short stories in the literature of the early twentieth century, points to the dynamism and artistic transformations of modern works, the synthesis of various genre forms. In Halyna Zhurba's early prose we trace the author's experimental searches in the form/content organization of the short story. The results of the research showed that the process of genre synthesis allowed the author to express the ideological and thematic content of the works, to expand the horizon of the reader's perception. Philosophical comprehension of human existence and the world, transformation of mythological images "Tales of the Emerald", "On a Clear Day", "Assyrian Legend" by Halyna Zhurba testify to the individual stylistic feature of writing and creative research in the genre of short stories. Short stories and fairy tales, short stories and legends, transformation of fantastic images, motives into a novelistic structure, intertextuality.

Conclusions. Thus, the interpenetration of one text into another in the short prose of Halyna Zhurba contributes to the expression of plot-compositional possibilities of texts, enrichment of form/content elements, intertextual interaction. The author's interpretation of well-known mythological images, fantastic inclusions, updating the semantics of texts, compositional organization of texts defined a new genre model of works "The Tale of the Emerald", "On a Clear Day" as a modern tale, "Assyrian Legend" – a modern legend. Through the modern ways of thinking of the writer is the formation of individual artistic style in relation to the literary achievements of prose of the day.

Key words: prose, short story, fairy tale, legend, synthesis, modification, interpenetration of genres, contamination of genres.

1. Вступ

Українська модерна проза кінця XIX – початку XX століть демонструє оновлення художньої функціональності, трансформацію жанрових форм, тип наратора задля втілення творчого задуму автора. Завдяки експериментальній техніці мала проза (новела, оповідання) вражає синтезом різножанрових компонентів, несподіваним поєднанням найрізноманітніших технік та стильовою еkleктикою. О. Колінько вважає, що, «перетворюючись на експериментаторський жанр, новела рубежу XIX–XX ст., руйнуючи генологічні канони, ставала своєрідною ареною для апробації нових ідей і художніх принципів» (Колінько, 2015: 64).

Жанри та жанрові різновиди української епіки в історико-літературному контексті стали предметом досліджень Т. Бовсунівської, І. Денисюка, Ю. Коваліва, Н. Копистянської, В. Фащенко, С. Філоненко та інших. Пошуки нових художніх засобів у модернізмі посилили інтенсивність синтезу жанрових форм, що, на думку Т. Бовсунівської, сприяло появі жанрових модифікацій (Бовсунівська, 2009: 510). Змішування жанрів більше притаманне великій прозі, такій як: роман-есе, роман у новелах, роман-хроніка, роман-репортаж, роман-притча, кінороман, кіноповість тощо. Проте і мала епіка піддається взаємопроникненню жанрів, розширюючи способи зображення дійсності та активізуючи горизонт читачького сприйняття. У модернізмі, на думку І. Денисюка, «відбувається дифузія літературних родів та жанрів – лірика затоплює прозу»; «драма братається з новелою, оповідання з нарисом чи новелою, а то й із повістю»; «толерується крайня «верлібність», фрагментарність прози»; з'являються різні форми новелістичного нарису; відбувається «безнастанна трансформація жанрів малої прози – взаємопроникнення і їх взаємонакладання, процвітає розмаїтість форм і барв» (Денисюк, 1999: 215). Така взаємодія відбувається як між жанровими: новела і казка, повість і балада, оповідання і легенда, новела і нарис, роман і пісня; так і між родовими формами – ліро-епічна поема, лірична новела, драматична поема, епічна драма тощо. Пошуки нових жанрових форм виходили за межі власне літератури й збагачувалися внаслідок синтезу інших видів мистецтв, декларуючи музично-живописні принципи побудови твору. Критики вказують, що ритмомелодика імпресіоністичних творів демонструє зв'язок із музикою (для лірики) і живописом (для прози).

Дифузія або взаємопроникнення різних жанрів у літературі, на думку Т. Бовсунівської, «не є трансформацією жанру, це лише його всезагальна властивість», адже «в реальній літературі дуже важко знайти чисті жанри, то навіть найпримітивніша дифузія може вважатися чинником появи нових жанрових модифікацій» (Бовсунівська, 2009: 31). Процес дифузії в літературі постійний, оскільки оновлення відбувається з кожним новим етапом розвитку літературного процесу й індивідуальним наповненням твору. Таке змішування жанрів вказує на розширення горизонтів ідейно-тематичного змісту, взаємодію елементів різних родів та індивідуально-авторське наповнення тексту. Трансформація жанру відбувається внаслідок авторської установки на його зміну, інтертекстуальних зв'язків, включення позалітературних текстів у структуру твору, міжвидового синтезу.

Творцями нових жанрових форм у літературі межі XIX–XX століть були письменники-модерністи, які декларували спосіб організації текстових моделей, динамізм, еластичність жанру, деканонізацію форми, синкретизм формозмістових компонентів. Внутрішня взаємодія у межах жанру, контамінація родо-жанрових форм декларувала модифікацію творів М. Коцюбинського «Хо» (новела-казка), Є. Ярошинської «Останнє пристановище» (новела-акція), Грицька Григоренка «Чом, чом, чорнобров, чом до мене не прийшов?» (оповідання-балада), «У вагоні (Подорожні)» (оповідання-нарис) тощо. Трансформує жанр новели і Галина Журба.

Художній почерк Галини Журби (Гелени Маврикіївни Домбровської) презентований індивідуально-авторським стилем: імпресіоністичною манерою викладу, психологізмом, символічними образами, драматичним розкриттям трагедії людини. У літературу письменниці ввійшла збіркою «3 життя» (1909). Збірка оповідань «Похід життя» (1919) заявила про входження у літературу талановитої письменниці. Тогочасна критика (І. Липа, А. Ніковський, М. Сріблянський) відзначала особливості індивідуального стилю Галини Журби (ліричний імпресіонізм), мову творів та komponування тексту. Імпресіонізм у творах письменниці виростав на ґрунті неоромантизму, проте для ранньої прози характерна стильова (експресіонізм, символізм, екзистенціалізм) та жанрова дифузія (новела-казка, новела-легенда), що визначило специфіку індивідуального стилю Галини Журби. Біографія, тематичний, жанрово-стильовий діапазон прози письменниці в українському літературознавстві стали предметом зацікавлень В. Агеєвої, С. Андрусів, О. Василюшина, Ю. Коваліва, С. Козака, М. Крупки, Ф. Погребенника, С. Савченко, О. Тарнавського, В. Шевчука, Н. Шумило та інших. В останнє десятиліття епічна спадщина Галини Журби стала об'єктом досліджень у дисертаціях Н. Мафтин «Західно-українська та еміграційна проза 20–30-х років XX століття: парадигма реконквісти» (Мафтин, 2008), Г. Сокол «Жанрово-стильові особливості прози Галини Журби: текст і контекст» (Сокол, 2010). Слід відзначити сучасну інтерпретацію творів письменниці науковцями (О. Вешелені, А. Віннічук, А. Гуляком, Н. Науменко, М. Комарицею, В. Крупкою, П. Іванишиним, В. Мацьком, О. Риверчук, І. Руснак, Н. Смірноюю, І. Хоцянівською) в збірнику наукових праць «Творчість Галини Журби і міжвоєнна доба в українській літературі: до 125-ї річниці від дня народження письменниці» (Творчість, 2014).

Мета статті – прослідкувати специфіку художньої реалізації світобачення Галини Журби в прозових текстах, проаналізувати жанрову ідентифікацію творів; простежити вияви жанрової дифузії на прикладі «Казки про Змарагд», «В ясний день», «Ассирійської легенди» письменниці. Питання взаємопроникнення жанрів досі фактично не висвітлювалося в наукових студіях про письменницю, тож потребує належного осмислення й аналізу.

2. Синтез жанрів у творах Галини Журби

Модерна проза демонструє пошуки нових можливостей жанру завдяки відкритості твору та експериментуванню. Лірична стихія, вставні конструкції, жанровий еkleктизм характерні для прози модернізму О. Авдиковича, Галини Журби, О. Кобилянської, Наталени Королеви, М. Коцюбинського, Уляни Кравченко, М. Яцкова та інших. Висвітлюючи питання вставних новелістичних текстів, О. Бровко зауважує, що у «структурі прозового твору прості форми відзначаються множинністю модифікацій та різним функціональним призначенням» (Бровко, 2011: 136). «Інкорпоровані структурні компоненти епіки» – легенда, міф, казка, загадка, пісня, сказання тощо, використовуються для увиразнення сюжетних ліній, смислових відтінків, відкриття додаткових значеннєвих площин (Бровко, 2011: 136).

Рання проза Галини Журби детермінована експериментуванням із формою та змістовим наповненням, інтертекстуальністю й інтермедіальністю. Жанрова своєрідність прозописьма декларована посиленою увагою до нарисових форм, відмовою від фабульності, «переважанням психологічних етюдів, сюжетотворчими елементами яких стають мотиви смутку й туги» (Сокол, 2010: 28). Досліджуючи жанрово-стильові особливості малої прози письменниці, Г. Сокол вказує на «жанрову дифузію» творів, адже, на думку дослідниці, «дефініція «новела» стосується прозових форм письменниці досить умовно: цій прозі властива фрагментарність, нарисовість, лірична «розмитість» (Сокол, 2010: 15).

Дефініція «казка», винесена у назву «Казка про Змарагд» Галини Журби, є авторською ідентифікацією жанрової природи твору. У новелі, на думку дослідниці Н. Смірної, саме заголовок «чітко окреслює письменницьку настанову на казковість викладу, тяжіння до казкової оповіді» (Смірнова, 2014: 104), а «елементи казкового світу психологічно зацентровані» (Смірнова, 2014: 104). Оновлення літературної казки відбувається завдяки використанню фантастичних елементів, індивідуально-авторського наповнення змісту. Дослідниця Л. Овчинникова зазначає, що літературна казка ХХ століття синтезує різножанрові компоненти, «матеріалізуючись зусиллями індивідуальних авторів у цілій низці жанрових різновидів (повість-казка, казка-новела тощо)» (Овчинникова, 2001: 111). Пригодницько-розважальний сюжет «Казки про Змарагд» пов'язаний із прагненням хлопчика Богдана знайти чарівний камінь, що виконує бажання й поведе його в незвіданий світ добра, краси та щастя. Хлопчик мріє подорожувати, побачити пустелі, гори, водоспад, озеро (у творі це конкретні географічні вказівки – Атакама, Ніагара, Котопаху, Оріноко, Чімбораззо). Мотив мандрів відсилає до казкового сюжету та біблійних оповідей про подорожі в пошуках щастя. Казковий світ у творі проступає крізь реальний, творючи гармонійну картину світоустрою. Пізнавальний та розважальний аспекти творчо інтерпретовані авторкою: смарагд виступає символом вільного життя дорослої людини, свободи, але дитина сприймає це як таємниче та бажане, хоча й не зовсім зрозуміле. Богдан пізнає світ на рівні сприйняття дитини, де реальне та ірреальне переплітаються й існують в одній площині. Природа фантастичного у творі тяжіє швидше до міфологічного осмислення людини й світу, ніж до казкового.

Авторка зближує фольклорну та літературну традиції, акцентує увагу на сні героя, через який хлопчик отримує відчуття свободи й можливість втекти від реальності, побачити незвідані світи, прочитані в книжках. Семантика твору маркована фантастичними образами: жінка-кицька, яка дає смарагд, потім в уяві хлопчика перетворюється на тигра; їжак, журавель розмовляють з хлопчиком. Фольклорно-містичний мотив у структурі «Казки про Змарагд» реалізований бінарною опозицією «свій»/«чужий» і прочитується через просторові координати твору (земний світ – мандри в інші світи (куточки Землі)), складники основ світу та світового дерева, образів (добрих і злих казкових персонажів). Імпресіоністична техніка, реальна основа твору, не чітко окреслені фантастичні образи інспірують жанрову природу новели. Окреслюючи міфогенність імпресіоністичної поетики «Казки про Змарагд», Н. Смірнова зазначає, що Галина Журба розширює «жанрові уявлення про можливості літературної казки і відповідно до мистецько-літературних, філософських вимог доби створює яскравий зразок модерністичної казки» (Смірнова, 2014: 111).

Вплетені в структуру твору «В ясний день» елементами містичного, фантастичного, презентовані одухотвореністю природи й ірреальним світом, вказують на казкову природу. Василько сприймає природу саду зачаровано, щораз відкриваючи для себе нове: хлопчик «підносить вгору своє личко, очі жмурить і слухає казку старого саду» (Журба, 1910: 642), і навіть «Комарі сплелися прозорим туманом над головою дитини. Миготять в сонці краплями злата і тихо-тихесенько співають ту саму легенду, що й він» (Журба, 1910: 643). Навколишній світ для хлопчика набирає рис загадкового і таємничого, проте сприймається дитиною як звичний, і навіть «Стара кляча неначе справді заслухана у Василькову казку стоїть тихо і коли-ніколи щось жує» (Журба, 1910: 646). Розповідь у творі насичена містичними акцентами: «долоня якась пересунулась по верхах саду», «хтось непомітний причаївся в тінях саду і шепче. Співає, що осиплеться цвіт яблунь, що змовкне десь журливе все комашине життє, пух кульбабів розвіється звільна і тихо хтось перейде по сухих листях саду» (Журба, 1910: 643). Містичний мотив наявний не тільки у прозі Галини Журби, а й у творах Наталі Кобринської, М. Коцюбинського, В. Стефаніка, Б. Лепкого, М. Яцкова та інших. Казкові елементи, вкраплення у сюжеті твору несуть морально-етичний, пізнавальний, виховний характер. Реальність та ірреальність цілісно переплітаються в художній картині світу новели: тварини, рослини, речі змінюють своє значення крізь призму дитячої свідомості: «Здається хлопчикові, що кругом нього повно якихось істот, котрі дивляться на його роботу та шепчуть між собою здивовано, тихо. І маленький Василько, не відриваючись від червоних цеглинок, оповідає «ім» дзвінким, співучим голосом про свій кам'яний двір та про глиняного півника, що мама на ярмарку купить. Оповідає, похитуючись на всі боки, що мама у річці

мочила мітки (тоді, як Боска покусав сліпого Сірка) та на траві у саду сушила. Що на ярмарку попродає мітки та за шість грошів півника купить. Глиняного півника, що грає. В тиху гармонію зливається дзвінкий голос Васильковий з гомоном саду. Шепіт яблунь і пісня про глиняного півника» (Журба, 1910: 644). Казкова інтенція простежується в семантиці, містичних образах, індивідуально-авторському наповненні змісту твору.

Дослідження внутрішнього світу Василька, його прагнень, бажань, зацікавлень передано через уяву дитини, її сприйняття, враження. Несподівана розв'язка – смерть дитини (залишена дудка біля колодязя) вказує на композиційну структуру новели. Звернення Галини Журби до розповідного стилю і фантастичних елементів, інтерпретація образів, містичність та побутовий характер (про бідність хлопчика Василька свідчить його одяг) дало змогу модифікувати традиційний сюжет новели, увиразнивши жанрову семантику твору як новелу-казку, модерну казку.

3. Контамінація жанрів в «Ассірійській легенді»

Взаємодія філософської та міфологічної текстових площин, жанрових форм новели та легенди актуалізується в «Ассірійській легенді» через авторську розповідь про безмовного Сфінкса. Галина Журба доповнює фабулу оповіді вкрапленням міфологічного матеріалу, що увиразнює образ самотньої людини – шукача правди. Філософське осмислення буття людини у світі набуло авторського вияву в «Ассірійській легенді»: міфологічний сюжет осмислений через метафору пошуку сенсу буття. Герой не досяг своєї мети, не почув відповіді на свої запитання, і «без відповіді мерли його слова» (Журба, 1991: 95), знесилений «впав на землю, лице і груди втулив в пісок та без стогону сконав» (Журба, 1991: 96). Таємниця так і не відкрилася герою, і цей мотив у творі набуває символічного та міфологічного наповнення: це своєрідний коментар до системи цінностей героя.

Реальні події в легенді змішані з міфологічними та релігійними. Релігійно-філософська основа твору Галини Журби пов'язана з уявленнями людини про Всесвіт, закони життя, пошуки людиною істини, «джерела мудрості й миру» (Журба, 1991: 94) та пізнання самого себе. Авторська інтерпретація загадки про Сфінкса в «Ассірійській легенді» метафорично окреслена: інокомовлення робить героя особою, яка хоч і зустріла Сфінкса, проте не змогла розгадати мудрість світу, оскільки бажала почути відповіді на питання, не прагнучи збагнути призначення людини на Землі і сутність буття. Міф про Едіпа і Сфінкса інтерпретує у притчі Григорій Сковорода (уринок із філософського трактату «Дружня розмова про душевний світ»). Сфінкс, за Сковородою, – книга, яку заповів Едіп своєму сину. Алегоричний зміст притчі українського філософа близький твору «Ассірійська легенда»: істинна мудрість закладена у книгах (у цьому разі – Біблії), де через розповіді про чудеса пізнаємо самого себе й сутність людську. Сковорода порівнює Біблію та біблійних пророків зі Сфінксом.

Прочитання історії найбільшої стародавньої держави Ассирії в модерній літературі дало змогу авторці вказати на те, що споконвічні знання про перемогу людини над тваринним началом закріплюються у творах мистецтва. Загадковий і неосягнутий Сфінкс став символом таємниці, у переносному значенні – загадковою людиною. В «Ассірійській легенді» таємницю буття і світу герой не осягнув, не відкрив для себе, тому й трагічна розв'язка твору. Інтертекстуальність образу Сфінкса експлікована авторкою в ідейно-тематичному плані. Фігура Сфінкса в міфології – це зооморфна міфічна істота (в єгипетській – тварина з тілом лева і головою людини (сокола, бика); у грецькій – крилате чудовисько з тулубом лева та жіночим обличчям). Чотири сутності Сфінкса (людина, орел, лев і бик) проінтерпретовані авторкою як чотири енергетичні сутності людини в новому екзистенційному осмисленні: споконвічні знання розкриваються тільки тому, хто йде духовним шляхом. Духовні знання про сутність людського буття закладені в Біблії.

Інтерпретація легенди про Сфінкса пов'язана з давньоєгипетською легендою про богиню Сехмет, яка відзначалася жорстокими розправами з непокірними. У творі прочитується морально-етичний складник тексту: герой шукає жінку, яка б відповіла йому взаємністю, проте «сфінкс стояв безголовий, а тінь від його лягла на піскові теж мовчазна і темна» (Журба, 1991: 95). Рядки «Відкрий мені криницю своїх пізнань, щоб омочити в ній губи, бо висушила їх пустиня» (Журба, 1991: 95) прочитуються як у біблійному контексті (молитва до Бога відкриває серце для істини, розум для розуміння Писання, і людина отримує користь від знань), так і мають еротичний підтекст (бажання взаємності). Непізнана таємниця жінки не відкрилася чоловікові. Побутова основа твору забезпечує міфологічній історії самостійність на змістовому та філософському рівні.

Розповідь про безмовного Сфінкса, вписана в структуру твору, вказала на жанрові риси модерної легенди. У легенді важливе не саме зображення фантастичної події, а ті думки й почуття, що вона викликає. Нова «манера викладу (лаконізм, експресивність, філософське світосприйняття довілля й життя; зосередження на екзистенційних колізіях особистості, концентрація уваги на її думках і переживаннях) не відповідала канонічним законам жанру й характеризувала вже мобільну новелу нового типу згідно з викликами «нервового» часу» (Колінько, 2015: 66). Творення нових композиційно-стилістичних прийомів, використання художньої техніки для розширення жанрових горизонтів, деструкція фабульної канви новели дали підстави вказати на розвиток модерної легенди у творчості Галини Журби.

4. Висновки

Становлення індивідуально-художнього стилю Галини Журби відбувається у співвідношенні з художніми здобутками прози початку ХХ століття. Через модерні способи мислення утверджувався у літературі модернізму жанровий синкретизм, взаємопроникнення компонентів тексту. Оновлення семантики тексту, авторське переосмислення жанру, фантастичні вкраплення, організація композиції новели визначили жанр творів «Казка про Змагд», «В ясний день» як модерну казку. Авторська трансформація легенди про Сфінкса у структурі «Ассірійської легенди» створює нову жанрову модель – модерну легенду.

Інтертекстуальні зв'язки, поєднання, взаємопроникнення одного жанру в інший призводить до збагачення формозмістових елементів, модифікації жанру, сприяє увиразненню сюжетно-композиційних можливостей тексту.

Деструкція фабульної канви у «Казці про Змарагд», «В ясний день», «Ассирійській легенді» Галини Журби, фантастичні перетворення, мотив мандрів, сон збагатили структуру новел філософським, інтелектуальним змістом. Результатом міжжанрових дифузій новелістики Галини Журби стало формування нових утворень у межах жанру внаслідок взаємодії формозмістових компонентів – модерної казки, модерної легенди.

Мала проза Галини Журби залишається предметом подальшої дослідницької роботи і відкриває перспективи для ґрунтовного вивчення інтертекстуальних зв'язків.

Література:

1. Бовсунівська Т.В. Теорія літературних жанрів : Жанрова парадигма сучасного зарубіжного роману. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2009. 519 с.
2. Бровко О.О. Новела в структурі української прози: модифікації та функції : монографія. Луганськ : ЛНУ ім. Тараса Шевченка, 2011. 400 с.
3. Денисюк І.О. Розвиток української малої прози кінця XIX – початку XX століття : монографія. Львів : Академічний Експрес, 1999. 280 с.
4. Журба Г. Ассирійська легенда. *Дерево пам'яті* : у 4 випусках. Київ : Веселка, 1991. Вип. 3. С. 92–96.
5. Журба Г. Казка про Змарагд. *Дивослово*. 2012. № 10 (667). С. 59–64.
6. Журба Г. В ясний день. *Українська хата*. 1910. № 10. С. 642–647.
7. Колінко О. Новела рубежу XIX–XX ст.: традиції жанру чи руйнування канону? *Слово і час*. 2015. № 2. С. 63–70.
8. Мафтин Н.В. Західноукраїнська та еміграційна проза 20–30-х років XX століття: парадигма реконквісти : монографія. Івано-Франківськ : ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2008. 356 с.
9. Овчинникова Л. Русская литературная сказка XX века (история, классификация, поэтика). Москва : Ред-изд. центр «Альфа», 2001. 324 с.
10. Смірнова Н. Міфогенність імпресіоністичної поезики «Казки про змарагд» Г. Журби. *Творчість Галини Журби і міжвоєнна доба в українській літературі* : до 125-ї річниці від дня народження письменниці. Збірник наукових праць. Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2014. Випуск 3. С. 103–112.
11. Сокол Г.Р. Жанрово-стильові особливості прози Галини Журби: текст і контекст : автореф. дис... канд. філол. наук : 10.01.01. Івано-Франківськ, 2010. 19 с.
12. Творчість Галини Журби і міжвоєнна доба в українській літературі: до 125-ї річниці від дня народження письменниці. Збірник наукових праць. Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2014. Випуск 3. 536 с.

References:

1. Bovsunivska, T.V. (2009). *Teoriia literaturnykh zhanriv : Zhanrova paradyhma suchasnoho zarubizhnoho romanu* [Theory of literary genres: The genre paradigm of a modern foreign novel]. Kyiv: Publishing and printing center “Kyiv University”, 519 p. [in Ukrainian].
2. Brovko, O.O. (2011). *Novela v strukturi ukrainskoi prozy: modyfikatsii ta funktsii* [Novel in the structure of Ukrainian prose: modifications and functions]. Luhansk: LNU im. Tarasa Shevchenka, 400 p. [in Ukrainian].
3. Denysiuk I.O. (1999) *Rozvytok ukrainskoi maloi prozy kintsia XIX – pochatku XX stolittia* [Development of Ukrainian short prose of the end of the XIX – beginning of the XX century]. Lviv: Akademichnyi Ekspres, 280 p. [in Ukrainian].
4. Zhurba, H. (1991). *Assiriiska lehenda* [Assyrian legend]. *Derevo pamiati* : u 4 vypuskakh. Kyiv: Veselka, Vyp. 3. S. 92–96 [in Ukrainian].
5. Zhurba, H. (2012). *Kazka pro Zmarahd*. [The Tale of the Emerald]. *Dyvoslovo*. No. 10 (667). S. 59–64 [in Ukrainian].
6. Zhurba, H. (1910). *V yasnyi den* [On a clear day]. *Ukrainska khata*. No. 10. S. 642–647 [in Ukrainian].
7. Kolinko, O. (2015). *Novela rubezhu XIX–XX st.: tradytsii zhanru chy ruinuvannia kanonu?* [A short story of the turn of the XIX–XX centuries: traditions of the genre or the destruction of the canon?]. *Slovo i chas*. No. 2. S. 63–70 [in Ukrainian].
8. Maftyn, N.V. (2008). *Zakhidnoukrainska ta emihratsiina proza 20–30-kh rokiy XX stolittia: paradyhma rekonkisty* [Western Ukrainian and Emigration Prose of the 1920s and 1930s: The Reconquista Paradigm]. Ivano-Frankivsk: VDV TsIT Prykarpatskoho natsionalnoho universytetu imeni Vasylia Stefanyka, 356 p. [in Ukrainian].
9. Ovchinnikova, L. (2001). *Russkaya literaturnaya skazka XX veka (istoriya, klassifikaciya, poetika)* [Russian literary tale of the 20th century (history, classification, poetics)]. Moskva: Red-izd. centr “Al’fa”, 324 p. [in Russian].
10. Smirnova, N. (2014). *Mifohennist impresionistychnoi poetyky “Kazky pro zmarahd” H. Zhurby* [Mythogenicity of impressionist poetics “Tales of the Emerald” by G. Zhurba]. *Tvorchist Halyny Zhurby i mizhvoienna doba v ukrainskii literaturi : Do 125-yi richnytsi vid dnia narodzhennia pismennytsi*. Zbirnyk naukovykh prats. Vinnytsia: TOV firma “Planer”. Vypusk 3. S. 103–112 [in Ukrainian].
11. Sokol, H.R. (2010). *Zhanrovo-stylovi osoblyvosti prozy Halyny Zhurby: tekst i kontekst* [Genre and style features of Galina Zhurba’s prose: text and context]. Avtoref. dys... kand. filol. nauk: 10.01.01. Ivano-Frankivsk. 19 p. [in Ukrainian].
12. *Tvorchist Halyny Zhurby i mizhvoienna doba v ukrainskii literaturi: Do 125-yi richnytsi vid dnia narodzhennia pismennytsi* [Creativity of Galina Zhurba and the interwar period in Ukrainian literature: To the 125th anniversary of the writer’s birth]. Zbirnyk naukovykh prats. Vinnytsia: TOV firma “Planer”, 2014. Vypusk 3. 536 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 26.08.2020
The article was received 26 August 2020